

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
พ.ศ. ๒๕๑๘ กรณีการมีวัตถุออกฤทธิ์ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง
สารอันตรายที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ สธ ๑๐๐๓.๕/๑๕๙๑๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ด้วยคณะกรรมการ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ขอให้สำนักงานอาหารและยารื้อมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่กำหนดชนิดและจำนวนของวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสารอันตรายระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ว่าสมควร แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกทั้งฉบับ ซึ่งมีความเป็นมาดังนี้

๑. บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือแจ้งความจำเป็นในการใช้ วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในกิจการขนส่งสารอันตรายระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ว่าจำเป็นต้องมีชุดยา และอุปกรณ์ทางการแพทย์ (Medical Kit) เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๗๖ ว่าด้วยการดำเนินการบริการเดินอากาศของอากาศยาน และตามกฎหมายการบินระหว่างประเทศ โดยตัวยาที่ใช้จะมีส่วนที่เป็น Sedative/Anticonvulsant ในรูปแบบยาฉีด ยากิน และยาเหน็บ และ Antihistamine ในรูปแบบยากินและยาฉีด จึงขออนุญาต ครอบครองตัวยาเพื่อใช้ในกิจการขนส่งระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

(๑) Alprazolam tablet 0.5 mg.	ซึ่งจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒
(๒) Lorazepam tablet 1 mg.	ซึ่งจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๔
(๓) Diazepam 5 mg./ml.	ซึ่งจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๔
(๔) Haloperidol 5 mg./ml.	ซึ่งจัดเป็นยา

๒. คณะอนุกรรมการพิจารณาวัตถุตำรับ ตามคำสั่งคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาทซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้พิจารณาเห็นว่าสำหรับกรณี Alprazolam tablet 0.5 mg. จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ จำเป็นต้องแก้ไขกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยกำหนดชนิดและจำนวนของวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำ ในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะ เพื่อออกใบอนุญาตนำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสารอันตรายระหว่างประเทศ

ที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๒) และใบอนุญาตส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๓) ให้กับผู้มีความประสงค์จะมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร รวมถึง บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ผู้ยื่นคำขอสำหรับกรณีนี้ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามรายการในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ บางรายการได้มีการปรับเปลี่ยนการควบคุมจากวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไปแล้ว คือ แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน และเมทแอมเฟตามีน จึงเห็นสมควรปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าว ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยกำหนดรายการวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เท่าที่จำเป็นต้องใช้ในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะ ต้องไม่เกินปริมาณดังต่อไปนี้

- (๑) อัลปราโซแลม (alprazolam) ๐.๐๖ กรัม (Sedative/Anticonvulsant)
- (๒) เมทิลเฟนิเดต (methylphenidate) ๐.๑ กรัม (Exhaust สำหรับนักบิน)
- (๓) มิดาโซแลม (midazolam) ๐.๐๕ กรัม (Sedative/Anticonvulsant)
- (๔) ซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine) ๓.๖ กรัม (Nasal decongestant)

๓. กองควบคุมวัตถุเสพติดได้จัดทำร่างกฎกระทรวงการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร พ.ศ. ตามความเห็นดังกล่าวของคณะกรรมการพิจารณาวัตถุตำรับ

๔. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาร่างกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและพิจารณาปัญหากฎหมาย ตามคำสั่งคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ มีมติเห็นควรยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ฯ โดยไม่ต้องแก้ไขปรับปรุง ตามที่ผู้แทนหัวหน้ากลุ่มกฎหมายอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ให้ความเห็น สรุปได้ดังนี้

(๑) จากข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องของตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ฯ ถ้ามีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดชนิดและจำนวนของวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ในอนาคตถ้าองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ มีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดรายการวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ที่จำเป็นควรจะมีไว้ในเครื่องบิน ก็ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงเป็นรายชนิด จะกระทำได้ยากไม่ทันต่อสถานการณ์

(๒) เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ระบุว่า

“กระทรวงสาธารณสุขอาจอนุญาตให้ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะนั้นได้

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ซึ่งความในวรรคหนึ่งใช้คำว่า “กระทรวงสาธารณสุขออกอนุญาต...” แสดงว่า อาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดหรือปริมาณนำเข้าหรือส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ หรือไม่ ก็ได้ตามความจำเป็น

(๓) ประกอบกับหมวดการค้าระหว่างประเทศ ความในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ระบุว่า “การมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณี เกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า นำผ่าน หรือส่งออกตามพระราชบัญญัตินี้” หมายความว่า เครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศทุกสายการบิน ซึ่งรวมถึง บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีใบอนุญาต นำเข้า หรือใบอนุญาตส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เนื่องจากเป็นไปตามภาคีในอนุสัญญาว่าด้วย วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ตามเหตุผล และความจำเป็นในการตรากฎหมาย ปรากฏในหมายเหตุท้ายแห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

(๔) ตามหลักสากล เครื่องบินที่จดทะเบียนในประเทศใด ถือว่าเป็นดินแดน ในราชอาณาจักรของประเทศนั้น ๆ ด้วย และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง กำหนดว่า “การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิด ในราชอาณาจักร” ดังนั้น วัตถุที่ออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเครื่องบิน หากไม่มีการนำออกจากเครื่องบินดังเช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ประเทศใด ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรไทยตลอดเวลา การบินไป เข้าหรือออกระหว่างประเทศไม่มีความจำเป็นต้องมีใบอนุญาตนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๒) และใบอนุญาตส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะ ที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๓) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ ฯ

อย่างไรก็ตาม บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นยานพาหนะ จดทะเบียนในราชอาณาจักร การมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภทต้องยื่นคำขอรับ ใบอนุญาตตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๖๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว เนื่องจากมาตรา ๖๓ (๕) ยกเว้นเฉพาะการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่าง ประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรเท่านั้น

ดังนั้น สายการบินที่จดทะเบียนในประเทศไทย และประสงค์มีวัตถุออกฤทธิ์ ทุกชนิดไว้ประจำเครื่องบินปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียน ในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๒) และใบอนุญาตส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เฉพาะเพื่อ ใช้ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร (แบบ นส.จ.๓) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐๖ ให้เกิดความซ้ำซ้อนอีกแต่อย่างใด

(๕) เนื่องจากองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษ ของสหประชาชาติได้มีการกำหนดยาจำเป็นที่ควรจะมีในเครื่องบินไว้เป็นหลักการสากล เพื่อเป็น มาตรฐานขั้นต่ำให้ทุกประเทศได้ปฏิบัติตาม ถ้าประเทศไทยจะออกกฎกระทรวงตามร่างกฎกระทรวง ฉบับนี้ กำหนดชนิดและปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ขึ้นอีก อาจไม่ตรงกับข้อกำหนดของสากล และเป็นการออกกฎหมายที่ไม่ยืดหยุ่น เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

(๖) นอกจากนี้ กรณีที่มีใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ มีการกำหนดให้ต้องจัดทำรายงานและบัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์ตามแบบที่กำหนด ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วยแล้ว

(๗) ดังนั้น จึงเห็นว่าการออกกฎกระทรวง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ อาจทำให้สับสนได้ว่า ถ้าไม่มี การกำหนดชนิดและปริมาณของวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามกฎกระทรวงนี้แล้วยานพาหนะที่ใช้ ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในประเทศไทยจะไม่สามารถครอบครอง ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ได้

๕. คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ในการประชุมครั้งที่ ๓๑๔-๖/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ได้พิจารณาร่างกฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงซึ่งออกตามกฎหมาย ว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ซึ่งผ่านความเห็นชอบ ของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาร่างกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและพิจารณาปัญหากฎหมายแล้ว มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ได้ความชัดเจนก่อน ใน ๓ ประเด็นดังนี้

(๑) คำว่า “นำเข้า” “ส่งออก” ที่ปรากฏในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ คำว่า “การมีไว้ในครอบครอง” ที่ปรากฏในมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และคำว่า “การมีวัตถุออกฤทธิ์ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ” ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มีเจตนการใช้แตกต่างกันอย่างไร กรณีใดบ้าง ในกรณีเครื่องบิน จดทะเบียนในประเทศไทยบินระหว่างประเทศและได้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๖๒ แล้วจำเป็นต้องขอใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุ ออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งออกตามมาตรา ๑๔ อีกด้วยหรือไม่

(๒) หากยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความใน พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ยังต้องมีการออกกฎกระทรวงใหม่ เพื่อกำหนดการอนุญาตตามมาตรา ๑๔ หรือไม่ หรือไม่จำเป็นต้องออกกฎกระทรวงใหม่

(๓) การอนุญาตรายการวัตถุออกฤทธิ์ตามที่บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ร้องขอเพื่อใช้บนยานพาหนะ จะต้องดำเนินการตามมาตราใดในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการบินพลเรือน) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) และผู้แทนบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นสมควรกำหนดประเด็นในการพิจารณาใหม่และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง บทบัญญัติในมาตรา ๑๔ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ใช้บังคับกับเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งจดทะเบียนในราชอาณาจักรหรือไม่ และมีการใช้ที่แตกต่างกันอย่างไร ในกรณีที่เครื่องบินดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๖๒ แล้ว จำเป็นต้องขอใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ อีกหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๓ ทวิ^๑ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ไว้อย่างเด็ดขาดมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับใบอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามรายชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือเป็นกรณีการผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกโดยกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย แต่ด้วยความจำเป็นที่ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศจำเป็นต้องมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะ มาตรา ๑๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงกำหนดยกเว้นการควบคุมตามมาตรา ๑๓ ทวิ โดยกำหนดให้ยานพาหนะที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรสามารถนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ออกไปหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้โดยขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกจากกระทรวงสาธารณสุข เพื่อมิให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา ๑๓ ทวิ และเพื่อควบคุมมิให้ผู้ลักลอบนำวัตถุออกฤทธิ์ออกไปจำหน่าย

^๑ มาตรา ๑๓ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เว้นแต่การผลิตเพื่อส่งออกและการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ บางชนิด ที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อตาม มาตรา ๖ (๔ ทวิ) โดยได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิใช่บังคับแก่กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

^๒ มาตรา ๑๔ กระทรวงสาธารณสุขอาจอนุญาตให้ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในปริมาณพอสมควร เท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในยานพาหนะนั้นได้

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากการขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๑๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้ว การมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ในยานพาหนะในกรณีดังกล่าวจะต้องขอรับใบอนุญาตครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์อีกประเภทหนึ่งตามมาตรา ๖๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เนื่องจากมาตรา ๖๓ (๕)^๕ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดให้การครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ในกรณีดังกล่าวต้องขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖๒

สำหรับมาตรา ๘๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวดการค้ำระหว่างประเทศ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเพื่อให้การมีวัตถุออกฤทธิ์เท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศได้รับการยกเว้นเฉพาะมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า นำผ่าน หรือส่งออก ตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น แต่บทบัญญัติในมาตรา ๘๕ นี้ไม่มีข้อความใดที่เป็นการยกเว้นการขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

อนึ่ง การที่มาตรา ๔^๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร บทบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่อาจเกิดปัญหาว่าจะใช้กฎหมายของประเทศใดบังคับกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยหรืออากาศยานไทย แต่มีได้กำหนดให้เรือไทยหรืออากาศยานไทยเป็นราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด

ดังนั้น บทบัญญัติในมาตรา ๑๔ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงต้องใช้บังคับกับเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งจดทะเบียนในราชอาณาจักรที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เท่าที่จำเป็น

“โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

“มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขมิไว้ในครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภทเว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

“มาตรา ๖๓ บทบัญญัติมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับแก่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) การมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖๒

“มาตรา ๘๕ การมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ ให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า นำผ่านหรือส่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

“มาตรา ๔ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร

ต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยต้องขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามมาตรา ๑๔^๕ และขอรับใบอนุญาตครอบครองและใช้ประโยชน์ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามมาตรา ๖๒^๖ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุมพิเศษ ตามมาตรา ๘๕^๗ และมาตรา ๘๖^๘ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

ประเด็นที่สอง หากยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ยังต้องมีการออกกฎกระทรวงใหม่ เพื่อกำหนดการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ หรือไม่ เห็นว่า กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐^๙ เป็นกฎกระทรวงที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก และครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ ซึ่งได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า มาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ต้องใช้บังคับกับเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ ระหว่างประเทศซึ่งจดทะเบียนในราชอาณาจักร ดังนั้น หากมีการยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐^๙ จึงต้องมีการออกกฎกระทรวงฉบับใหม่เพื่อกำหนดการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๒ แทนกฎกระทรวงดังกล่าว

ประเด็นที่สาม การอนุญาตรายการวัตถุออกฤทธิ์ตามที่บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ร้องขอเพื่อใช้บนเครื่องบิน จะต้องดำเนินการตามมาตราใดในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า มาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ต้องใช้บังคับกับยานพาหนะที่ใช้ ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งจดทะเบียนในราชอาณาจักร ดังนั้น การอนุญาตรายการ วัตถุออกฤทธิ์ตามที่บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ร้องขอเพื่อใช้บนเครื่องบิน ในกรณีที่เป็น วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ จึงต้องดำเนินการตามที่บทบัญญัติในมาตราดังกล่าวกำหนดไว้ สำหรับการอนุญาตรายการวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๔ ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๕)^{๑๐} ประกอบกับ มาตรา ๑๖^{๑๑} และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ในลักษณะทำนองเดียวกัน นอกจากนี้

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^๘มาตรา ๘๖ ผู้ควบคุมยานพาหนะตามมาตรา ๘๕ ต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้วัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในยานพาหนะนั้นไปใช้โดยมิชอบ

^๙มาตรา ๑๗ บทบัญญัติมาตรา ๑๖ ไม่ใช้บังคับแก่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) การนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในปริมาณ พอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใดที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้า ยานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖

^{๑๐}มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๘๗^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่กำหนดให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๒ ต้องจัดทำบัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์และเสนอรายงานให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทราบเป็นรายเดือนและรายปีด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) มีข้อสังเกตว่า เมื่อวัตถุออกฤทธิ์บางรายการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้มีการปรับเปลี่ยนการควบคุมจากวัตถุออกฤทธิ์ไปเป็นยาเสพติดให้โทษตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงควรแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ฯ ให้ถูกต้องสอดคล้องกับการควบคุมดังกล่าว

(นายดิศทัต โตตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๘

^{๑๑}มาตรา ๘๗ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๒ รวมทั้งกระทรวง ทบวง กรม สภาเกษตรกรไทย องค์การเกษตรกรและสถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่ได้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีใช้วัตถุร้ายกเว้น ต้องจัดให้มีการทำบัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์ และเสนอรายงานให้เลขาธิการทราบเป็นรายเดือนและรายปี บัญชีดังกล่าวต้องเก็บรักษาไว้และพร้อมที่จะแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลาในขณะเปิดดำเนินการ ทั้งนี้ อย่างน้อยภายในสองปีนับแต่วันลงรายการครั้งสุดท้ายในบัญชี

บัญชีรับจ่ายวัตถุออกฤทธิ์และรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง